

Aanvullend vleermuisonderzoek MAVO-terrein, Zwanenburg

Op de dienstverlening van Boomadvies Nederland B.V. zijn de algemene voorwaarden van Boomadvies Nederland B.V. van toepassing. Deze zijn te raadplegen via de website en worden op verzoek toegezonden.

BOOMADVIESNEDERLAND.NL

Vestiging 's-Hertogenbosch (postadres)
Meerwijkweg 58 | 5236 BP 's-Hertogenbosch

Vestiging Kootwijkerbroek (bezoekadres)
De Standerd 18 | 3774 SC Kootwijkerbroek

Vestiging Zaandam
Dwarstocht 3 | 1507 CH Zaandam

T +31 (0)85 6202930 | **E** info@boomadviesnederland.nl

KVK 60779055 | **BTW** NL8540.56.762.B01
IBAN NL74 ABNA 0480 8159 09
G-REK NL74 ABNA 0995 06 95 57

Colofon

Project: Aanvullend vleermuisonderzoek plangebied MAVO-terrein, Zwanenburg
Projectnummer: BA200180 wb. 1

Opdrachtgever: Ingenieursbureau Haarlemmermeer
T.a.v. Mevr. I. Houtsma
Raadhuisplein 1
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Adviseur: M. Fokker
Auteur: M. Fokker

Gecontroleerd door: A. Bos/J. Ketelaar

Datum: 18 november 2020

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
2.	Onderzoeksgebied	4
2.1	Gebiedsbeschrijving	4
2.2	Voorgenomen werkzaamheden	5
2.3	Periode van uitvoeren.....	5
3.	Onderzoeksmethode.....	6
3.1	Algemeen.....	6
3.2	Onderzoeksmethode.....	6
3.3	Volledigheid onderzoek.....	7
4.	Resultaten aanvullend onderzoek.....	8
4.1	Vleermuizen	8
4.1.1	Gewone dwergvleermuis	9
4.1.2	Rosse vleermuis.....	10
4.1.3	Laatvlieger	10
5.	Effectenbeoordeling.....	11
5.1	Gewone dwergvleermuis.....	11
6.	Maatregelen	12
6.1	Zomerverblijf gewone dwergvleermuis	12
7.	Conclusies en aanbevelingen	13
	Bronnen	14

1. Inleiding

In opdracht van ingenieursbureau Haarlemmermeer is door Boomadvies Nederland B.V. een aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd binnen het onderzoeksgebied Mavo-terrein (Dennenlaan 135) te Zwanenburg.

Aanleiding

Aanleiding voor het uitvoeren van dit onderzoek zijn de resultaten uit de uitgevoerde Quickscan Flora en Fauna van 24 januari 2020. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat het te slopen gebouw een potentie heeft om een rust- of verblijfplaats te vormen van diverse soorten vleermuizen. Aanvullend onderzoek naar deze soortgroepen is noodzakelijk om vast te stellen of deze soorten inderdaad aanwezig zijn en zo ja, hoe in het kader van de Wet natuurbescherming gehandeld dient te worden.

Doel

Door middel van het uitvoeren van diverse onderzoeken, onder meer naar het gebruik van het pand als kraam- en zomerverblijf, winterverblijf en zwermgedrag wordt het gebruik van het pand door vleermuizen onderzocht. Dit onderzoek wordt uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2017. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek kunnen de volgende vragen beantwoord worden:

1. Zijn er vleermuizen aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor de aanwezige vleermuizen?
3. Blijft de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen behouden?
4. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten voor vleermuizen gemitigeerd of gecompenseerd worden?
5. Dient er een ontheffing Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd?

3

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het onderzoeksgebied beschreven en worden de geplande werkzaamheden kort aangehaald. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de onderzoeksmethode beschreven. In hoofdstuk 4 komen de resultaten van het uitgevoerde onderzoek aan bod waar vervolgens in de volgende hoofdstukken de conclusie en eventueel noodzakelijk te nemen maatregelen worden aangedragen.

2. Onderzoeksgebied

2.1 Gebiedsbeschrijving

Zoals de luchtfoto laat zien, ligt het onderzoeksgebied aan de rand van de kern Zwanenburg. In het noorden en oosten is voornamelijk bebouwing aanwezig. De bebouwing vormt met de rechte lijnen een goed foerageergebied voor vleermuizen. Ten zuiden en westen van het onderzoeksgebied is de omgeving iets natuurlijker, bestaande uit een park en akkerland.

Het locatieobject is gelegen aan de Dennenlaan 135 in Zwanenburg (gemeente Haarlemmermeer, provincie Noord Holland). Het betreft een ruim terrein waar in het midden een oud schoolgebouw met bijgebouwen staat, wat in gebruik is geweest als MAVO. De tuin zelf, beplant met diverse bomen en coniferen, is in de laatste jaren sterk verwaarloosd en oogt zeer verwilderd. Wel is er altijd veel ruimte geweest voor groen, aangezien het oppervlak aan verharding relatief beperkt is.

Het voormalige MAVO-gebouw heeft één verdieping en een plat dak. Er is spouwisolatie aanwezig tussen het plafond en het dak. Daarnaast zijn er veel boeiborden met daktrimmen waartussen de nodige openingen zitten.

Ondanks de verwaarloosde staat van de tuin zijn er geen bomen aangetroffen met spleten, holten of nesten. Verlichting op het terrein zelf is afwezig. Dichtstbijzijnde verlichting bevindt zich langs de rijbaan/in het voetpad.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen de rode cirkel.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden

Aanleiding voor het aanvullend vleermuisonderzoek is het voornemen van de gemeente om het huidige terrein in de toekomst een andere inrichting te geven. Het huidige pand wordt gesloopt en mogelijk wordt divers groen uit de tuin verwijderd, wat en hoeveel is echter nog niet bekend.

2.3 Periode van uitvoeren

Het moment van uitvoeren van de werkzaamheden is nog niet bekend. De aannemer start graag zo snel mogelijk.

3. Onderzoeksmethode

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van vleermuissoorten wordt uitgevoerd conform het werkprotocol vleermuizen uit 2017. Dit werkprotocol heeft als doel het belang van gebieden voor vleermuissoorten effectief en efficiënt vast te stellen. Het geeft onderzoekers handvatten om te bepalen wat een juridisch redelijke onderzoeksinspanning is om op een bepaalde onderzoekslocatie uit te voeren.

3.2 Onderzoeksmethode

Voor het uitvoeren van het vleermuisonderzoek schrijft het protocol voor dat het vleermuisonderzoek uitgevoerd dient te worden tussen mei en oktober. Gedurende deze periode wordt er op diverse momenten een onderzoek uitgevoerd. Op deze manier kunnen verblijfplaatsen (winter-, zomer-, paar- en kraamverblijfplaatsen) inzichtelijk gemaakt worden. In onderstaande tabel staan de onderzoeksmomenten per soort, en de gewenste omstandigheden om een zo juist mogelijk resultaat te krijgen, weergegeven. Opgemerkt dient te worden dat de onderzoeksmethode licht kan afwijken aan de hand van de aanwezige vleermuissoorten in het onderzoeksgebied.

Tabel 1: Overzicht van de onderzoeksmethode voor vleermuizen.

	Periode	Aantal locatiebezoeken	Werkwijze bij zichtwaarneming	Temperatuur binnen
Winterverblijfplaats				
Kraamverblijfplaats	15 mei t/m 15 juli	2 bezoeken, 30 dagen tussen veldbezoeken.	Geluidswaarneming (inzet batdetector)	10 graden
Zomerverblijfplaats	15 april tot 15 augustus	2 bezoeken, waarvan 1 in de ochtend	Geluidswaarneming (inzet batdetector)	10 graden
Paarverblijf-zwermplaats	1 september tot 1 oktober	2 bezoeken, 20 dagen tussen de veldbezoeken	Geluidswaarneming (inzet batdetector) of fotobewijs	5 graden
Vliegroute	15 mei tot 15 september	2 bezoeken, waarvan 1 in de kraamperiode en 1 in de ochtend	Geluidswaarneming (inzet batdetector) of fotobewijs	10 graden
Foerageergebied	15 mei tot 15 september	2 bezoeken, waarvan 1 in de kraamperiode en 1 in de ochtend	Geluidswaarneming (inzet batdetector) of fotobewijs	10 graden

3.3 Volledigheid onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor die soort(groep) geldende standaarden. De onderzoeksperiode voor al de betreffende soorten is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook voldoende invulling gegeven.

In onderstaande tabel is opgenomen wanneer er onderzoek is uitgevoerd.

Tabel 2: Onderzoeksmomenten vleermuisonderzoek MAVO-terrein, Zwanenburg.

Veldbezoek	Datum	Soort	Type onderzoek	Moment	Temperatuur	Neerslag
1	10-jun-20	Vleermuizen	Zomer- en paarverblijf	21:00-24:00	21 graden	Geen
2	5-jul-20	Vleermuizen	Zomer- en paarverblijf	21:45-24:00	18 graden	Geen
3	26-jul-20	Vleermuizen	Zomer- en paarverblijf	21:15-23:30	21 graden	Geen
4	23-aug-20	Vleermuizen	Zwermgedrag	21:00-23:00	21 graden	Geen
5	24-sep-20	Vleermuizen	Paar- en winterverblijf	20:30-22:30	17 graden	Geen

4. Resultaten aanvullend onderzoek

4.1 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek zijn in totaal drie verschillende vleermuissoorten waargenomen. Het gaat hierbij om

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)

Figuur 2: De locaties waar de vleermuizen zijn waargenomen.

4.1.1 Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle bezoeken aan het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van gewone dwergvleermuis gedaan. In totaal zijn er per bezoek maximaal drie à vier gewone dwergvleermuizen waargenomen. In onderstaande afbeeldingen zijn de locaties weergegeven waar de (langsvliegende) dwergvleermuizen zijn waargenomen.

Uit de waarnemingen van de gewone dwergvleermuis is naar voren gekomen dat:

- Uit het gebouw zijn gedurende de onderzoeken meerdere uitvliegers waargenomen. Het pand wordt gebruikt als zomerverblijf door de gewone dwergvleermuis. Locaties waar de gewone dwergvleermuis is uitgevlogen zijn opgenomen op onderstaande afbeelding;
- Vanwege het beperkte aantal waargenomen uitvliegende vleermuizen (maximaal twee) het niet aannemelijk wordt geacht dat het pand in gebruik is als kraamverblijf;
- Het plangebied veelvuldig als foerageergebied wordt gebruikt. Hierbij wordt met name gebruik gemaakt van de lijnvormige structuur van de populierenrij op de achterzijde van het terrein. Het onderzoeksgebied wordt hierdoor eveneens als vliegroute gebruikt, echter niet essentieel. Er zijn voldoende vergelijkbare gebieden rondom het onderzoeksgebied aanwezig;
- Rondom het plangebied (in bomen et cetera) zijn geen vaste- rust en verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld.

Figuur 3: Locaties van de zomerverblijven van de gewone dwergvleermuis binnen het onderzoeksgebied.

4.1.2 Rosse vleermuis

Tijdens alle bezoeken aan het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van rosse vleermuis gedaan. In totaal zijn er per bezoek een maximum van twee à drie rosse vleermuizen waargenomen.

Uit de waarnemingen van de rosse vleermuis is naar voren gekomen dat:

- Het onderzoeksgebied door de rosse vleermuis als foerageergebied wordt gebruikt. Hierbij wordt met name gebruik gemaakt van de lijnvormige structuur van de populierenrij op de achterzijde van het terrein;
- Er zijn geen uitvliegers van de rosse vleermuis waargenomen. Dit betekent dat de soort het pand niet als vaste rust- of verblijfplaats gebruikt;
- Het onderzoeksgebied geen essentiële vliegroute van de soort vormt. Hiervoor zijn te weinig constante vlieglijnen van de soort waargenomen.

4.1.3 Laatvlieger

Tijdens het onderzoek uitgevoerd op 26 juli (onderzoek zomerverblijfplaats) en 23 augustus (onderzoek zomerverblijfplaats) is één laatvlieger waargenomen.

Uit de waarnemingen van de laatvlieger is naar voren gekomen dat:

- Het onderzoeksgebied en het pand door de laatvlieger enkel wordt gebruikt als vliegroute. Deze soort heeft geen binding met het onderzoeksgebied;
- In het onderzoeksgebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de laatvlieger aanwezig.

5. Effectenbeoordeling

5.1 Gewone dwergvleermuis

Door de sloop van het MAVO-gebouw zal een zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaan. De gewone dwergvleermuis is opgenomen in bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn. Het doden of vangen van exemplaren en/of het vernietigen of beschadigen van verblijfplaatsen van vleermuizen is een overtreding van de volgende voorwaarden van de Wet Natuurbescherming:

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II in het verdrag van Bern, of bijlage I in het verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te doden of te vangen;
3. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Indien men de sloop van het pand wil voortzetten, zal het noodzakelijk zijn om een ontheffing op de Wet Natuurbescherming aan te vragen. Daarnaast is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te treffen.

6. Maatregelen

6.1 Zomerverblijf gewone dwergvleermuis

Mitigerende maatregelen zijn noodzakelijk om na de sloop het verlies van het zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis te compenseren en de gunstige instandhouding van de soort te kunnen garanderen. Onderstaande maatregelen dienen getroffen te worden voor aanvang van de sloop van het gebouw.

- In totaal dienen er 6 vleermuiskasten in de omgeving opgehangen te worden om het verlies van het zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis te compenseren;
- Ten behoeve van de compensatie van het zomerverblijf dienen de nieuwe verblijfplaatsen 3 maanden voor aanvang van de sloop, en buiten het actieve seizoen (april tot en met oktober) te worden gerealiseerd;
- Vleermuiskasten dienen minimaal 4 meter hoog opgehangen te worden, een vrije aanvliegroute te hebben en zo veel mogelijk vrij te zijn van verstoring, óók gedurende de werkzaamheden. De kasten worden opgehangen aan nabijgelegen bebouwing en/of bomenrij;
- Bij voorkeur worden de vleermuiskasten binnen een straal van 200 meter van de verblijfplaats opgehangen. De soort kan dan vanuit de huidige verblijfplaats gaan zoeken naar een nieuwe geschikte verblijfsplaats;
- Het gebouw wordt rondom ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat vleermuizen elders hun nieuwe verblijfplaats vormen;
- Voorafgaand aan de sloop wordt door een deskundige vastgesteld dat de verblijfplaats verlaten is. Vervolgens wordt de opening definitief afgesloten en kan met de sloop worden begonnen;
- Eventueel kan in het nieuwe ontwerp overwogen worden om permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen te realiseren. Een ervaringsdeskundige kan worden meegenomen in het ontwerpproces om opties voor te leggen en in te passen in het ontwerp;
- De voorgeschreven maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een ervaringsdeskundige op het gebied van vleermuizen.

7. Conclusies en aanbevelingen

Conclusie

Uit het uitgevoerde aanvullend onderzoek is gebleken dat het onderzoeksgebied, en dan met name het pand, door de gewone dwergvleermuis in gebruik is als zomerverblijf. De laatvlieger is slechts enkele malen aanvliegend waargenomen en heeft geen belang bij het onderzoeksgebied, zij het niet als foerageergebied of als vliegroute. Hetzelfde gaat op voor de rosse vleermuis.

Aanbevelingen

Het slopen van het pand gaat gepaard met een verlies van het zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis. Dit is in tegenspraak met de Wet Natuurbescherming, artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 (zie pagina 10). Om de soort te kunnen beschermen en de sloop door te kunnen laten gaan, zal het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen voor twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in de gevel aan de oostzijde van het pand.

Daarnaast zal het noodzakelijk zijn om mitigerende maatregelen te treffen door alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden. De mitigerende maatregelen dienen in samenspraak met de opdrachtgever verder uitgewerkt te worden en concreet te worden beschreven in een ecologisch werkprotocol.

Bronnen

Fokker, M. 2020, Quickscan flora en fauna, Boomadvies Nederland, Kenmerk BA200180 wb. 1

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2017. Vleermuisprotocol 2017, 13 maart 2017.

NDDF Verspreidingsatlas – Nederlands Soortenregister, 2017, Floron